

HUHÁK HELÉNA

A társadalmi mozgósítás fogalmának megváltozása

Előadásom témája a szocialista Magyarországon az állampárt kezdeményezéséből megvalósuló társadalmi munka jelenségének vizsgálata. A vizsgálat társadalomtörténeti szempontból, alulnézeti perspektívából közelít a társadalmi mobilizáció, a politikai participáció megnyilvánulási formái felé.

A párt a különböző társadalmi akciókkal a társadalmi legitimitását igyekezett megalapozni és támogatottságát növelni, mindeközben az állampolgárok saját tereiket igyekeztek élhetőbbé tenni, azokat a növekvő igényeiket kielégíteni, amelyeket az állam nem volt képes. Ezzel együtt a lakosság igyekezett saját érdekérvényesítésének eszközévé tenni a társadalmi munkát és a neki kedvező irányba befolyásolni azt.

Arra keresem a választ, hogyan intézményesült és időben hogyan változott a társadalmi munka tartalma és célja az 1950-es és az 1960–1970-es években. Hogyan találta a párt meg azokat a helyi ügyeket, amelyek érdekében mozgósítható volt a lakosság? Melyek voltak a mozgósítás eszközei, milyen problémákkal szembesültek az illetékes szervek? A párt akciója nyomán az emberek maguk hozták létre, alakították a tereket lakókörnyezetükben, ennek nyomán vizsgálándó az is, hogyan hatott mindez a városi térhasználatra és a városi terek imázsára.

Mivel a vizsgálat nagy időperiódust fog át, ezért néhány kiemelt akció elemzésére vállalkozok, amelyeken keresztül a társadalmi munka állandó és változó elemei kimutathatók. Az 1950-es években a lakóbizottságok működését, a lakóházakkal kapcsolatos feladatokat elemzem a 13. kerületben egy tanácsstag naplójából kiindulva és a pártiratokkal, tanácsiratokkal kiegészítve. Emellett az 1960-as évek végétől kibontakozó budapesti társadalmi munkaakciókat (köztük a 1973-ban, a főváros megalakulásának centenáriuma alkalmából szervezett kampányt) vizsgálom meg.

Összességében a társadalmi munka vizsgálata az állami hatóságok és a társadalmi csoportok kapcsolatrendszerébe enged betekintést a szocialista korszak általános és folyamatosan jelenlévő gyakorlatán keresztül.